

Ik heb hier nog nooit over nagedacht!

Kees van
Dusseldorp

VRAAG

Een stel vertelt in een huisbezoek dat het een keer abortus heeft laten plegen. Ik schrik er erg van, maar waardeer het ook dat ze het durven te vertellen. Ze vinden het zelf op zich niet een probleem, maar beseffen wel dat er in de kerk anders over wordt gedacht. Ik heb nog nooit echt over abortus nagedacht. Ik heb dat wel vaker met onderwerpen die ter sprake komen: omgaan met kinderen die niet naar de kerk gaan, de moeite van een onvervulde kinderwens, gevolgen van demantie, mensen die in een ingewikkelde erfenisruzie zijn beland. Moet ik mij over zulke thema's een mening vormen? Hoe dan? Mensen vragen soms een advies. Hoe kan ik in het pastoraat hen bijstaan of begeleiden?

ANTWOORD

Wat mooi dat mensen je zulke persoonlijke ervaringen vertellen! Dat geeft iets aan van het vertrouwen dat je krijgt. Zij laten je met zulke ervaringen toe in hun hart. Dank de Heer ervoor en bid tegelijk om de liefde en de wijsheid van Gods Geest om samen de Heer te zoeken. Ik ben ervan overtuigd dat je als pastor alleen echt iets kunt betekenen voor je gemeentelid als je midden in hun leefwereld kunt staan.

**Je onkunde,
verlegenheid en
schrik hoeft je niet te
verbergen**

Open en onbevangen

Eigenlijk is het een mooi uitgangspunt dat je ergens nog niet over nagedacht hebt. Dat geeft je de mogelijkheid om open te luisteren en onbevangen het gesprek aan te gaan. Alleen op die manier kun je dicht bij iemand komen. Je onwetendheid is hierin een kans! Als je wel meer kennis over en ervaring met een onderwerp hebt, loop je het risico om het verhaal van de ander in te passen in wat jij denkt te weten. Het leidt je af van de kern van een pastoraal gesprek: hoe beleeft iemand zijn of haar omstandigheden als gelovige, welke plaats geeft iemand aan God in het leven.

In trainingen in communicatieve vaardigheden wordt dit met leuke ezelsbruggetjes duidelijk gemaakt: laat OMA thuis (Oordeel, Mening, Advies), neem ANNA mee (Altijd Navragen, Nooit Aanne- men) en wees een OEN (Open, Eerlijk, Nieuwsgierig). Ook je onkunde, verlegenheid en schrik hoeft je niet te verbergen. Het zijn belangrijke kwaliteiten voor een goed pastoraal contact. "Ik weet er niet zoveel van, wil je me er iets meer van vertellen? Waar heb je mee te

*Alleen als je
onbevangen
het gesprek
aangaat, kun
je dicht bij
iemand komen*

maken? Wat betekent dit voor je? En voor je geloof?” Het is een houding die onervaren werkers een voorsprong geeft. Het kost ervaren werkers juist meer moeite. Alleen zo kom je bij het hart van het pastoraat: de zorg van de Heer voor de ander. Je kunt pas spreken, bidden of in actie komen, als de ander zich begrepen en gezien voelt.

Verder in verdiepen

Moet je dan maar onwetend blijven? Nee. Het is zeker zinvol om je te verdiepen in de thematiek die bij een gemeentelid speelt. Je moet dan voor jezelf wel duidelijk hebben met welk doel je dat doet. Maar dan kun je het ook aangeven als je in een gesprek te maken krijgt met omstandigheden die je niet kent. “Bedankt voor wat je verteld hebt. Ik ga me er verder in verdiepen, zodat ik er beter voor je kan zijn.” Want dat is het doel: als je je in een thema verdiept, dan doe je dat om wat meer gevoel te krijgen bij de problematiek van je gemeentelid (bijvoorbeeld alcoholverslaving, schuldsanering, non-reanimatieverklaring, donorwet, blindheid).

**Jij komt maar even
langs en gaat ook
weer weg**

Dan kun je meer gerichte vragen stellen en weet je waar de valkuilen en gevoeligheden liggen. Zo kun je vragenderwijs (!) iemand iets aanreiken uit de theorie of uit de Bijbel. Laat dit laatste altijd op een open manier gebeuren: de theorie is nooit voor honderd procent hetzelfde als de praktijk. Bovendien moet je gemeentelid zelf een weg met de Heer vinden in de praktische omstandigheden waarin hij of zij dagelijks leeft: jij komt maar even langs en gaat ook weer weg.

Waar kan ik goede informatie vinden? Ik adviseer je om te rade te gaan bij christelijke auteurs, omdat zij bijbelse motieven meewegen. Over veel onderwerpen zijn boekjes geschreven. In christelijke tijdschriften komen ook pastorale onderwerpen aan de orde. Een

compleet handboek bestaat niet. Daarvoor verandert de samenleving te snel. Wel kun je veelvoorkomende thema's vinden in toerustingsboeken voor ambtsdragers (bijvoorbeeld *De praktijk van het ambt – Handreiking aan nieuwe ambtsdragers* van Marnix Assink (red.), De Vuurbaak Barneveld 2012).

Informatie op internet

Je kunt natuurlijk ook op internet googelen op het onderwerp, gecombineerd met 'pastorale zorg' of 'christelijke visie'. Maar dan blijft het de vraag wat de kwaliteit van de informatie is. Beter is het om op websites van christelijke organisaties te kijken zoals www.npvzorg.nl (diverse medisch-ethische thema's), www.siriz.nl (vragen rond abortus), www.cgm.nl (vragen rond arbeid).

Binnen de GKv heeft een tijdlang een digitale informatiemap gefunctioneerd. Die informatie is nog te vinden op www.praktijkcentrum.org/artikelen/. Bijvoorbeeld over adoptie, eenzaamheid en autisme.

De Protestantse Kerk in Nederland biedt over verschillende thema's handreikingen, zoals over donorwetgeving, levensmoeheid, huiselijk geweld, medisch-ethische vragen, rouwverwerking. Je kunt deze downloaden via www.protestantsekerk.nl/themas/pastoraat/materialen.

Op www.pastoraatwijzer.nl vind je informatie en tips over allerlei levensvragen, toegespitst op pastorale zorg (dus met aandacht voor geloofsvragen, belangrijke bijbelteksten). Ik kwam hier materiaal tegen over borderline, traumaverwerking, eetstoornis enzovoort. Er zijn wel kosten aan verbonden (een persoonlijk abonnement of een blokabonnement).

Inhoud geven

Nogmaals: het is prima om ergens geen verstand van te hebben. Laten de gemeenteleden je vooral zelf vertellen wat er aan de hand is en welke vragen dat geeft. Wees je bewust van de risico's van veel inlezen: dan denk je dat je het weet. En bedenk dat je primaire focus in de pastorale zorg ligt op de omgang van het gemeentelid met God. Binnen die kaders is het nuttig om je te informeren over bepaalde thema's. Dat kan je helpen om de zorg van de Heer voor je gemeenteleden inhoud te geven door gerichte vragen, bemoediging en voorbede.

**Gerichte vragen,
bemoediging en
voorbede**

Dr. Kees van Dusseldorp is predikant van de GKv Schildwolde en docent homiletiek aan de TU in Kampen.